

واکنش دولت به منتقدان کاهش سود بانکی

همزمان با طرح برخی انتقادات درخصوص دستوری بودن کاهش نرخ سود بانکی، وزیر اقتصاد در واکنش گفت: تصمیم اخیر نه تبابی بود و نه کاهش دستوری نرخ سود بانکی.

همزمان با طرح برخی انتقادات درخصوص دستوری بودن کاهش نرخ سود بانکی، وزیر اقتصاد در واکنش گفت: تصمیم اخیر نه تبابی بود و نه کاهش دستوری نرخ سود بانکی.

شنبه گذشته، حسن روحانی، رئیس جمهور در مجمع عمومی بانک مرکزی خواستار کاهش نرخ سود بانکی با ابزارهای اقتصادی شده بود که همان روز بانکها در يك توافق به این نتیجه رسیدند که نرخ سود سپرده‌ها را 2 واحد درصد کاهش دهند. توافقی که روز سه‌شنبه هفته گذشته به تأیید شورای پول و اعتبار رسید و این شورا تأکید کرد: افزون بر کاهش سود سپرده‌ها، سود تسهیلات هم باید از ابتدای اسفندماه کم شود. به این ترتیب از اول اسفند نرخ سود وام بانکی از 24 به 22 و نرخ سود سپرده‌ها از 20 به 18 درصد کاهش یافت.

علی طیب‌نیا، وزیر اقتصاد و عضو شورای پول و اعتبار در پاسخ به سؤال همشهری درباره شباهت تبابی بانکها و کاهش دستوری نرخ سود بانکی اظهار کرد: من همیشه گفته‌ام و خواهم گفت با کاهش دستوری نرخ سود بانکی مخالف هستیم، کاهش دستوری یعنی اینکه یک عده‌ای در جلسه‌ای بنشینند و بدون توجه به مقتضیات و شرایط اقتصادی درباره نرخ سود تصمیم بگیرند و آن را ابلاغ کنند آنهم درحالی‌که بخش واقعی اقتصاد در شرایطی باشد و نرخ سود را متفاوت با این شرایط تعیین کنند. به گفته وی، وقتی نرخ سود در بخش واقعی اقتصاد کاهش یافته و نرخ سود اسمی به دلیل کاهش تورم کم شده است اما در بازار پول نرخ سود کاهش نمی‌یابد، نشان می‌دهد که نرخ سود متناسب با شرایط واقعی اقتصاد نیست و تولیدکنندگان حاضر نیستند و نمی‌توانند سود بالایی تسهیلات را پرداخت کنند.

طیب‌نیا تأکید کرد در این وضعیت هم وام‌گیرندگان ناراضی هستند چرا که نرخ سود تسهیلات با بازدهی اقتصادی همخوانی ندارد و هم بانکها ناراضی هستند بنابراین کاهش نرخ سود مورد نظر سیستم بانکی کشور، فعالان اقتصادی و هم توصیه اکید اقتصاددانان و دولت بوده است. وی تصریح کرد: در این شرایط بانکها دور هم جمع می‌شوند و خواسته خودشان را بیان می‌کنند. این کار آنها تبابی نیست. آن تبابی که مردود است و شورای رقابت به آن رسیدگی می‌کند، وقتی است که فعالان اقتصادی دور هم جمع می‌شوند و به صورت انحصاری اقدام به افزایش قیمت می‌کنند.

وزیر اقتصاد افزود: نکته مهم این است که در ابتدا شرایط لازم برای کاهش نرخ سود (کاهش نرخ سود در بازار بین بانکی) فراهم شد و بعد شورای پول و اعتبار به کاهش نرخ سود رأی داد. اما اگر ما به این نتیجه می‌رسیدیم که تصمیمی می‌گیریم که در عمل امکان اجرایی آن وجود ندارد، این تصمیم‌گیری را انجام نمی‌دادیم. طیب‌نیا تأکید کرد: تمرکز دولت در دو سال گذشته درخصوص نرخ سود به این موضوع معطوف بود که دلایل چسبندگی نرخ بالایی سود بانکی را شناسایی و درصدد رفع آن برآید که یکی از دلایل اصلی آن اضافه تقاضا برای دریافت تسهیلات به نسبت منابع قابل وام‌دهی و انجماد منابع بانکی به سبب مطالبات غیرجاری بانکها و بدهی‌های دولت، محدودیت سرمایه بانکها بود.

وی افزود: در ابتدا برنامه‌ریزی کردیم این تنگناها را رفع و قدرت وام‌دهی بانکها را افزایش دهیم و بانک مرکزی با دخالت در بازار بین بانکی نرخ سود این بازار را کاهش دهد و وقتی شرایط مناسب در بازارها ایجاد شد، اقدام به کاهش نرخ سود شود. وزیر اقتصاد یکی از دلایل چسبندگی در نرخ سود بالایی بانکی را وجود مؤسسات مالی و اعتباری غیرمجاز و فعالیت غیرمنضبط در بازار پول اعلام و تأکید کرد: خوشبختانه امروز در شرایط بهتری نسبت به دو سال گذشته قرار داریم، برخی غیرمجازها ساماندهی و برخی حذف شدند و الان مشکل به مؤسسات اعتباری دارای مجوز اما غیرمنضبطی است که ممکن است نرخ سود مصوب را رعایت نکنند که با نظارت همزمان مردم و بانک مرکزی این مؤسسات هم تمکین خواهند کرد. به گفته وی در آینده شاهد کاهش نرخ ذخیره قانونی نیز خواهیم بود و این، زمینه کاهش نرخ سود را فراهم می‌کند. وی افزود: در ماه‌های آینده، سیاست کاهش نرخ سود ادامه می‌یابد به طوری که در اوایل سال آینده دوباره با بررسی وضعیت بازار، تصمیم‌های جدید در این زمینه گرفته خواهد شد.

هشدار راغفر

در این حال، حسین راغفر، اقتصاددان با بیان اینکه کاهش نرخ سود زمانی مؤثر است که تمام بانکها و مؤسسات این مصوبه

را اجرائی کنند، هشدار داد: در غیراین صورت اگر نرخ‌های بالاتری به سپرده‌گذاران پرداخت شود، فراهم کردن تسهیلات با مشکل مواجه می‌شود و پول قابل‌توجهی جذب این مؤسسات متخلف می‌شود. وی افزود: هر چه نرخ سود سپرده‌های بانکی کاهش پیدا کند، امکان دسترسی بنگاه‌های کوچک و متوسط به تسهیلات بانکی افزایش می‌یابد. به گفته وی، سیاست‌های بانک مرکزی باید طوری باشد که امکان تخلف را از برخی از مؤسسات بگیرد. راغفر افزود: اگر تورم کاهش پیدا کند سود بانکی نیز کاسته می‌شود و فرصت برای تغییر جهت جریان نقدینگی از سپرده‌های بانکی به سرمایه‌گذاری در صنعت پدید می‌آید.

بانک‌ها حرف‌شنوی ندارند

حیدر مستخدمین حسینی از معاونان اسبق بانک مرکزی در گفت‌وگو با همشهری می‌گوید: روش انتخابی بانک مرکزی در 2 سال گذشته به‌گونه‌ای بوده که به جای کاهش نرخ سود بانکی با شیوه دستوری مستقیم، نظر بانک‌ها را جلب کند و نرخ سود سپرده‌ها با نظر آنها به تدریج و به صورت پایدار کاهش یابد تا شائبه دستوری بودن نرخ سود ایجاد نشود. وی می‌افزاید: در ارتباط با شائبه عدم تمکین بانک‌ها در برابر بانک مرکزی برای کاهش سود سپرده‌ها و نگرفتن سود بالاتر از وام‌گیرندگان اینکه بانک‌ها از بانک مرکزی حرف‌شنوی ندارند و بانک‌ها احساس می‌کنند در صورتی که بخواهند به نظر بانک مرکزی عمل کنند با مشکلات حاد و بحران مواجه می‌شوند.